

DEN NORSKE
LEGEFORENING

Målbeskrivelse og
gjennomføringsplan for

Kjevekirurgi og munnhulesykdommer

1. Beskrivelse av faget

a. Definisjon

Den norske spesialiteten kjevekirurgi og munnhulesykdommer er lik den internasjonale spesialiteten maxillofacial kirurgi.

Spesialiteten dekker behovet for spesialkunnskaper innen diagnostikk og behandling av sykdommer, misdannelser og skader i munnhule, kjeve og ansikt.

b. Spesialitetens funksjon og virkeområde

Kjevekirurgi og munnhulesykdommer er hovedsakelig en kirurgisk spesialitet.

Arbeidsområdet omfatter alle former for ansiktsskader, ortopedisk ansiktskirurgi inkludert kraniofacial kirurgi, onkologisk kirurgi i munnhule og kjeve, rekonstruktiv ansiktskirurgi samt diagnostikk og behandling av lidelser i kjeveledd og munnhule.

Spesialister i kjevekirurgi og munnhulesykdommer har dessuten kompetanse i det odontologiske spesialområdet oral kirurgi.

c. Fagets plass/nivå i helsetjenesten

Behovet for avansert maxillofacial kirurgi i en populasjon på drøyt 4 millioner er svært begrenset. For å opprettholde tilstrekkelig pasientvolum synes ett eller to sentra å være optimalt. Det forutsettes da at spissfunksjonene kun legges til det ene av disse.

Spesialister i kjevekirurgi og munnhulesykdommer kan også arbeide ved mindre sykehus eller i privat praksis. Arbeidsområdet vil da hovedsakelig være oral kirurgi.

Det er et professorat ved Det medisinske fakultet i UiO, tilknyttet en overlegestilling ved Ullevål sykehus. Spesialister i kjevekirurgi og munnhulesykdommer innehar dessuten akademiske stillinger ved De odontologiske fakultetene.

Spesialiteten representerer en tredjelinjetjeneste.

2. Læringsmål for spesialistutdanning i kjevekirurgi og munnhulesykdommer

Spesialutdanningen har som mål tilegnelse av kunnskaper, ferdigheter og holdninger.

Tjeneste ved avdeling for maxillofacial kirurgi står sentralt i utdanningen.

Spesialistutdanningen må suppleres med selvstudium av kjernelitteratur, kurs-virksomhet, deltagelse i internasjonale kurs/kongresser etc. Under utdanningen bør man også kunne gi opplæring i administrasjon, undervisning og forskning.

Krav til kunnskaper og ferdigheter

Hovedutdanningen skal sikre at spesialistkandidatene tilegner seg de nødvendige kunnskapene og ferdighetene. Det er utarbeidet lister over kunnskaper og ferdigheter.

Krav til holdninger og faglig etikk

Kandidaten skal gjennom utdanningen erverve de riktige holdninger overfor pasient, pårørende, kolleger, medarbeidere og annet helsepersonell.

3. Gjennomføringsplan for utdanningen

Hovedutdanning

Ved hver utdanningsavdeling skal det dannes et utdanningsutvalg. Dette skal bestå av overleger og underordnede leger. Minst ett medlem skal være utdanningskandidat. Det skal utarbeides en utdanningsplan for avdelingen i henhold til målbeskrivelsen for spesialiteten. Det skal også utarbeides individuelle utdanningsplaner for hver kandidat. Utdanningsutvalget skal oppnevne en veileder for hver enkelt utdanningskandidat. Veilederne skal sammen med utdanningsutvalget sørge for den praktiske gjennomføring av spesialistutdanningen.

Sjekkliste, attestasjonsskjemaer, ferdighetskrav

Sjekkliste for kunnskaper og ferdigheter utleveres av avdelingssjefen ved første tiltredelse i underordnet legestilling ved avdeling for maxillofacial kirurgi. Kunnskapslistene skal være veiledende. De skal brukes til hjelp for mer effektiv innlæring av kjernelitteratur. Spesialistkandidaten må selv føre liste over ferdigheter (operasjonsliste). Denne skal vedlegges søknad om spesialistgodkjenning.

Tjeneste

Hovedutdanningen skal foregå ved avdeling for maxillofacial kirurgi. Tjenesten skal omfatte:

- Et teoretisk grunnlag
- Praktisk tjeneste ved avdeling for maxillofacial kirurgi
- Aktiv deltagelse ved operasjonsavdeling for maxillofacial kirurgi
- Deltagelse i vaktturnus
- Praktisk tjeneste ved kjevekirurgisk poliklinikk

Veiledning

Hver utdanningskandidat skal ha fast veileder. Sammen med avdelingens utdanningsutvalg skal det utarbeides en individuell utdanningsplan for den enkelte kandidat basert på kandidatens tidligere tjeneste, kursvirksomhet, operativ erfaring etc.

Veileder og kandidat skal ha regelmessige møter. Det skal utarbeides en årlig rapport til avdelingens utdanningsutvalg.

Internundervisning

Avdelingen skal ha et strukturert undervisningsprogram på minimum to timer hver uke. En del av dette blir brukt på fagområdet kjernepensum samt på nyere litteratur i tidsskrifter.

Man kan også fremlegge aktuelle kasus.

Progresjon i utdanning

Det forventes at en fersk utdanningskandidat raskt erverver kunnskaper og ferdigheter på de områder der pasientvolumet er størst. Det forventes ikke at alle utdanningskandidatene oppnår ferdigheter innen deler av avansert maxillofacial kirurgi.

Kursutdanning

Spesialiteten har krav om kurs i relevante emner. Det foreligger ikke obligatorisk kursopplæring. Årsaken til dette er det minimale antall spesialister som utdannes.

Sideutdanning

Hensikten med sideutdanningen er å gi spesialistkandidaten ytterligere kunnskaper og ferdigheter som kan komme til nytte i egen spesialitet.

Litteratur

TRAUMATOLOGI

Rowe NL, Williams JL: "Maxillofacial injuries". Churchill Livingstone.

Kruger E, Schilli W: "Oral and Maxillofacial Traumatology" Quintessence Books.

ORTOPEDISK ANSIKTSKIRURGI

Bell WH, Proffit WR, White RP: "Surgical correction of Dentofacial deformities". W.B. Saunders.

Epker B: "Dentofacial deformities". C.U. Mosby.

KRANIOFASIAL KIRURGI

Marchac D: "Craniofacial surgery". Springer Verlag.

Whitaker LA, Salyer KE, Munroe IR, Jackson IT: "Atlas of craniomaxillofacial surgery". C.V. Mosby.

KIRURGISK ATLAS

Lore JM: "An atlas of head and neck surgery". WB Saunders.

Rob and Smith: "Operative Surgery", bindene: "Head and Neck", "Plastic Surgery" og "Nose and Throat". Butterworths.

Birn, Winther: "Odontologisk kirurgi-atlas". Munksgaard.

ORAL MEDISIN, PATOLOGI

Shafer WG, Hine MK, Levy BM: "A textbook of oral pathology". Saunders.

Pindborg JJ: "Atlas of diseases of the oral mucosa": Munksgaard.

Lynch MA, Brighman VJ, Greenberg MS: "Burkets oral medicine". JB Lippincott.

MISDANNELSER

Gorlin RJ: "Syndromes of the head and neck". McGraw-Hill.

Cohen MM: "Craniosynostosis". Raven press.

ONKOLOGI

Million RP, Nicholas JC: "Management of head and neck cancer". JB Lippincott.

TIDSSKRIFTER

Journal of craniomaxillofacial surgery

Journal of oral and maxillofacial surgery

International journal of oral and maxillofacial surgery

The British journal of oral and maxillofacial surgery

Oral surgery oral medicine oral pathology

International journal of oral and maxillofacial implants

The journal of oral implantology

Deutsche Zeitschrift für Mund, Kiefer und Gesicht Chirurgie

Plastic and reconstructive surgery

Det forutsettes at utdanningsavdelinger i maxillofacial kirurgi abonnerer på de ledende tidsskrifter innen fagområdet.

Evaluering

Veilederen foretar en kontinuerlig evaluering av utdanningskandidaten. Avdelingens utdanningsutvalg skal sammen med veilederen evaluere avdelingens utdanningsprogram regelmessig. Det er ønskelig med årlige rapporter til Dnlf og spesialitetskomiteen.

Kunnskapskrav

Når det ikke er spesifisert nærmere, menes det kunnskap på anvendbart nivå. Med kjennskap menes en mer overflatisk orientering.

TRAUMATOLOGI

1. Utbredelse av ansiktstraumer i samfunnet samt sosiale, miljø- og yrkesmessige faktorer av betydning for patogenesen.
2. Maxillofacial traumatologi. Diagnostikk og behandlingsmetoder ved alle former for ansiktsskader som frakturer, bløtdelslesjoner og skader på spesielle strukturer i ansiktet.
3. Operasjonsindikasjon og operasjonsmetoder ved tracheostomi.
4. Maxillofacial traumatologi; komplikasjoner under behandlingsforløpet samt håndtering av disse.
5. Prinsipper for initial vurdering og tverrfaglig behandling av multitraumatiserte pasienter.
6. Trykdebestemmelser vedrørende ansiktsskader.

ORTOPEDISK ANSIKTSKIRURGI – KRANIOFASIAL KIRURGI

1. Ansiktets embryologi, vekst og utvikling
2. Ansiktets utviklings- og vekstforstyrrelser. Kraniofaciale spalter, kraniosynostose-syndromer, otokraniofaciale syndromer.
3. Utbredelsen av ansiktsanomalier i en populasjon. Faktorer av betydning for patogenesen.

4. Kefalometriske analyser.
5. Ortodontiske behandlingsprinsipper ved ansiktsanomalier.
6. Preoperativ vurdering og planlegging i forbindelse med kombinert ortodontisk og kirurgisk behandling av skeletale avvik i ansiktet.
7. Metoder for kirurgisk korreksjon av skeletale avvik i viscerokraniet.
8. Komplikasjoner ved kirurgiske inngrep i viscerokraniet og behandling av disse.
9. Kjennskap til kraniofacial kirurgi. Operasjonsindikasjoner og operasjonsmetoder.
10. Trygdebestemmelser ved ortopedisk ansiktskirurgi og kraniofacial kirurgi.

REKONSTRUKTIV ANSIKTSKIRURGI

1. Operasjonsindikasjoner og metoder for rekonstruksjon av ansiktsskjelettet; valg av bentransplantat, donorstedets anatomi, fysiologi og patofysiologi.
2. Operasjonsindikasjoner og metoder for rekonstruksjon av bløtdelsdefekter i ansiktet; bruk av stilkete og lokale lapper samt behandling med vevseksplasjon. Donorstedets anatomi, fysiologi og patofysiologi.
3. Mulige komplikasjoner ved rekonstruktiv ansiktskirurgi og prinsippene for behandling av disse.
4. Kjennskap til mikrokirurgiske prosedyrer i forbindelse med rekonstruktiv ansiktskirurgi.
5. Bruk av alloplastisk materiale, epiteser og samarbeid med anaplastolog.
6. Trygdebestemmelser ved rekonstruktiv ansiktskirurgi.

ONKOLOGI

1. Utbredelse av maligne tumores i munnhule og kjever i samfunnet samt sosiale miljø- og yrkesmessige faktorer av betydning for patogenesen.
2. Inndeling og klassifikasjon av neoplasmer i munnhule og kjever. TNM-klassifikasjon og stadieinndeling.
3. Diagnostikk av neoplasmer i munnhule og kjever.
4. Behandling av neoplasmer i munnhule og kjever. Operasjonsindikasjon og operasjonsmetoder, strålebehandling, cytostatika, adjuvant terapi, terminal behandling.
5. Komplikasjoner til onkologisk kirurgi i munnhule og kjever og behandling av disse.
6. Trygdebestemmelser ved neoplasmer i munnhule og kjever.

KJEVELEDDSLIDELSER

1. Kjeveleddets embryologi, anatomi, fysiologi og patofysiologi.
2. Utbredelse av kjeveleddslidelser i samfunnet samt sosiale, miljø- og yrkesmessige faktorer av betydning for patogenesen.
3. Diagnostikk av misdannelser, sykdommer og skader i kjeveleddet.
4. Medisinsk behandling av kjeveleddslidelser.
5. Operasjonsindikasjon og operasjonsmetoder for behandling av kjeveleddslidelser.

ORAL MEDISIN, MUNNHULESYKDOMMER

1. Munnhulens embryologi, anatomi, fysiologi og patofysiologi.
2. Utbredelse av munnhulesykdommer i samfunnet samt sosiale, miljømessige og yrkesmessige faktorer av betydning for patogenesen.
3. Diagnostikk av alle former for misdannelser, sykdommer og skader i munnhulen.
4. Behandling av alle former for misdannelser, sykdommer og skader i munnhulen.
5. Trygdebestemmelser ved munnhulesykdommer.

SPYTTKJERTLER OG HALS

1. Organenes embryologi, anatomi, fysiologi og patofysiologi.
2. Utbredelse av sykdommer i spyttkjertler og hals i samfunnet samt sosiale, miljø- og yrkesmessige faktorer av betydning for patogenesen.
3. Diagnostikk av misdannelser, sykdommer og skader i spyttkjertler og hals.
4. Prinsipper for medisinsk behandling av sykdommer i de nevnte organer.
5. Operasjonsindikasjoner og operasjonsmetode for behandling av sialoadesnitt, stener, mucoccele, ranula og neoplasmer i spyttkjertler.
6. Trygdebestemmelser ved sykdom i spyttkjertler og hals.

OROFACIAL SMERTE

1. Diagnostikk og utredning av kronisk orofacial smerte.
2. Behandlingsprinsipper ved kroniske smertetilstander.
3. Trygdebestemmelser ved kroniske smerter.

ORAL KIRURGI

1. Utbredelse av dentoalveolære sykdommer i samfunnet samt sosiale, miljømessige og yrkesmessige faktorer av betydning for patogenesen.
2. Diagnostikk av dentoalveolære misdannelser, sykdommer og skader.
3. Behandling av dentoalveolære misdannelser, sykdommer og skader.
4. Behandling av odontogene lidelser i sinus maxillaris.
5. Komplikasjoner ved dentoalveolær kirurgi samt håndtering av disse.
6. Trygdebestemmelser ved dentoalveolær kirurgi.

ORAL OG MAXILLOFACIAL IMPLANTOLOGI

1. Operasjonsindikasjoner, operasjonsmetoder, samt valg av implantater ved oral rehabilitering.
2. Operasjonsindikasjoner, operasjonsmetoder samt valg av implantater ved maxillofacial implantologi.
3. Kombinasjoner ved oral og maxillofacial implantologi samt håndteringen av disse.
4. Trygdebestemmelser ved implantatbehandling.

Ferdighetskrav

TRAUMATOLOGI

1. Dentoalveolær skade
2. Intermaksillær fiksering
3. Osteosyntese av mandibula fraktur
4. Osteosyntese av mellomansiktsfrakturer
5. Rekonstruksjon, osteosyntese av orbitafraktur
6. Behandling av nasoethmoidale frakturer
7. Behandling av panfaciale skader
8. Behandling av bløtdelslesjoner i ansikt
9. Transnasal canthopexi
10. Trancheostomi

ORTOPEDISK ANSIKTSKIRURGI

1. Vertikal ramusosteotomi
2. Sagittal ramus osteotomi
3. Corpusosteotomi
4. Maxilleosteotomi
5. Bimaxillær osteotomi
6. Segmentosteotomi
7. Genioplastikk
8. Assistanse ved zygomaticusosteotomier
9. Assistanse ved craniofacial kirurgi

REKONSTRUKTIV ANSIKTSKIRURGI

1. Assistanse ved rekonstruksjon av ansiktsskjelett
2. Assistanse ved rekonstruksjon av bløtdelsdefekter
3. Assistanse ved mikrokirurgiske prosedyrer
4. Uttak av fritt bentransplantat fra crista iliaca

ONKOLOGI

1. Biopsi av tumores i munnhule
2. Assistanse ved reseksjon av maligne tumores i munnhule og kjever

KJEVELEDD

1. Reponering av luksasjoner
2. Kirurgisk behandling av habituell luksasjon
3. Kirurgisk behandling av andre leddlidelser
4. Assistanse ved innsetting av kjeveleddsprotese

SPYTTKJERTLER

1. Fjernelse av spyttsten/mucocele/ranula
2. Fjernelse av glandula submandibularis

ORAL KIRURGI

1. Operativ fjernelse av retinerte tenner/rotrester
2. Røtspissamputasjoner
3. Behandling av odontogene cyster
4. Lukning av oroantral kommunikasjon
5. Bløtdelskirurgi; tungebånd, leppebånd, fibroepiteliale hyperplasier, biopsier, preprotetisk kirurgi

ORAL OG MAXILLOFACIAL IMPLANTOLOGI

1. Implantering av fiksturer for oral rehabilitering
2. Distanseoperasjoner for orale implantater
3. Implantering av fiksturer for feste av epiteser, høreapparater etc.
4. Distanseoperasjoner for maxillofaciale implantater

I elektronisk utgave av denne målbeskrivelse og gjennomføringsplan er det lenker til oppslag på Legeforeningens nettsider www.legeforeningen.no

<http://www.legeforeningen.no/id/56704>